МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ «Фінанси, банківська справа та страхування»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-науковою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо- науковою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **6 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії», крім 1 курсу), що склало **86%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою.

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 1.

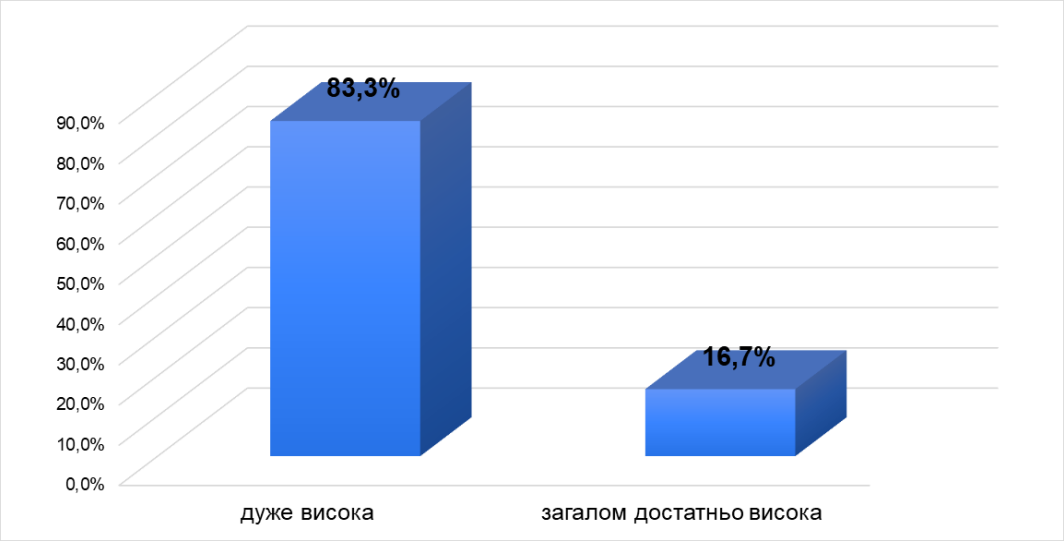

Рисунок 1- Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти*(у відсотках)*

З аналізу рисунку 1 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 83,3% та «загалом достатньо висока» 16,7%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

Рисунок 2- Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 2 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні- *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

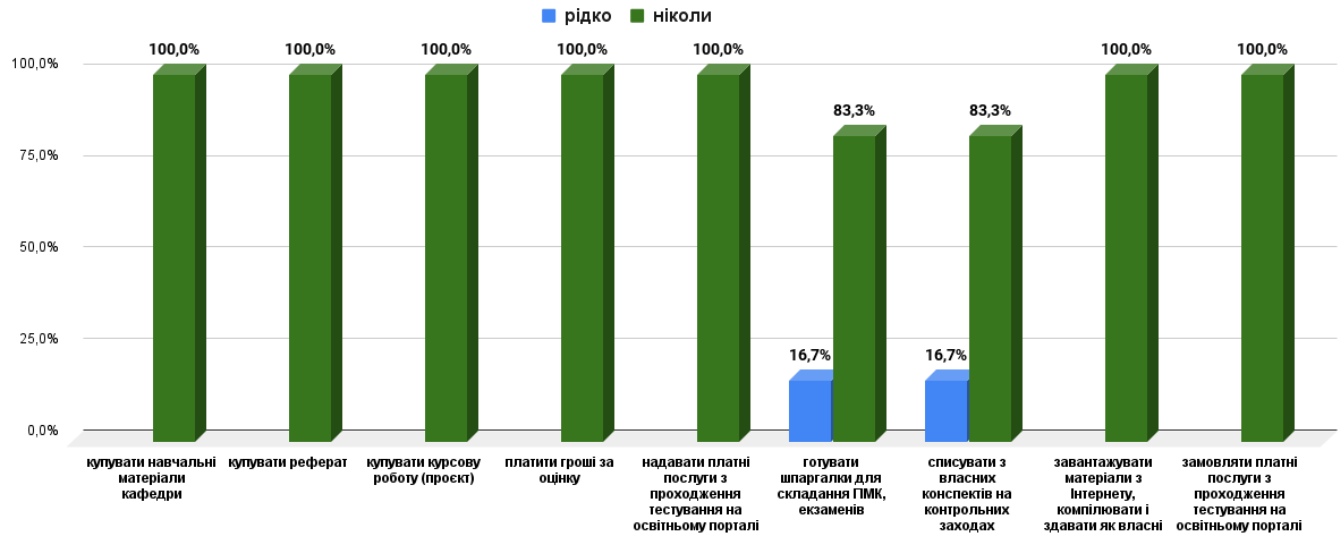

Рисунок 3- Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 96,3% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (16,7%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (16,7%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;

– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК / екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **1(16,66%)** з **6** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 1 респондент (100% – 2 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

Рисунок 4 - Результати опрацювання відповідей респондентів*(у відсотках)*

З рисунку 4 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)»*. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

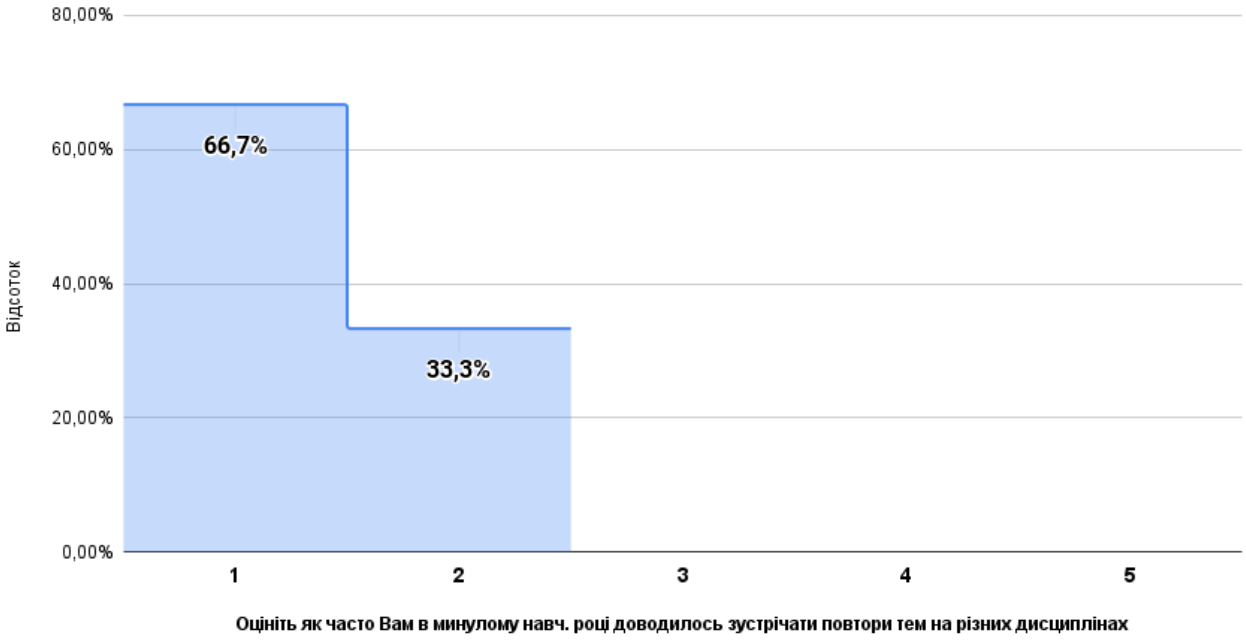

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів*(у відсотках)*

Аналіз рисунку 5 показує, що 66,7% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 33,3% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли,що не доводилось 100% (рис. 6).

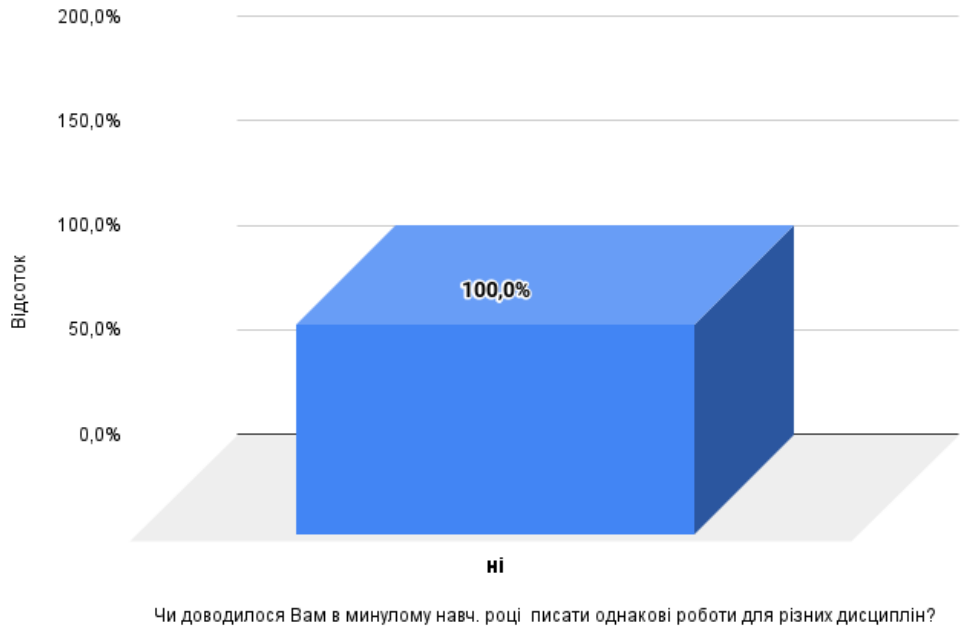

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів*(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс*

*(окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»*33% респондентів відповіли, що не доводилось, та 67%, відповідно, «так» (рис. 7).

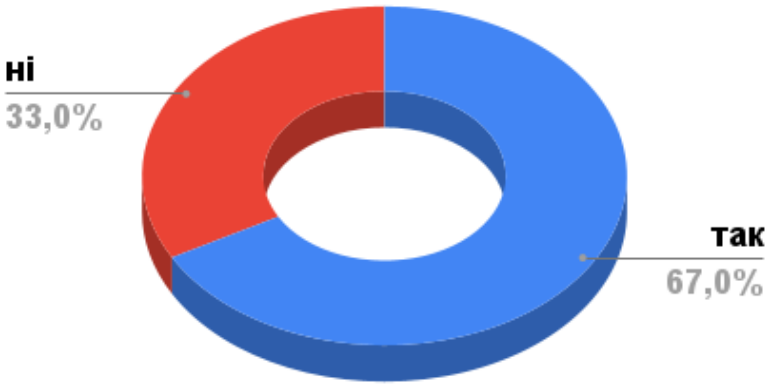

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 83,3% як«помірне навантаження» та 16,7% «скоріш надмірне» (рис. 8).

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів*(у відсотках)*.

Висновки

Результати моніторингу оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-науковою програмою «Фінанси, банківська справа, страхування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розглянуті на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування.

В цілому здобувачі оцінили якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ як «дуже висока» – 83,3% та 16,7% як «загалом достатньо висока». Про рівень корупції в університеті в ТДАТУ респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті свідчить, що 96,3% респондентів не стикалися з цими питаннями. Лише 16,7% респондентів готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів та 16,7% списували з власних конспектів на контрольних заходах. Однак, 1(16,66%) із 6 опитаних здобувачів робили недоброчесні дії «для того, щоб отримати потрібну оцінку». Необхідно зазначити, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

За результатами відповідей 66,7% здобувачам вищої освіти «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах та 33,3% відповіли, що «скоріш не доводилось». Крім того, 100% респондентам не доводилось списувати однакові роботи для різних дисциплін. Водночас, 33% опитаних респондентам «не доводилось відвідувати курси з академічного письма/академічної доброчесності» та лише 67% вказали «так», що відвідували. В середньому 83,3% респондентів оцінили навчальне навантаження впродовж поточного семестру як «помірне навантаження» та 16,7% «скоріш помірне».

Таким чином, з огляду на результати моніторингу, для підвищення уваги з питань доброчесності за ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування» за необхідне вважається:

1. Продовжувати посилене практичне впровадження заходів серед здобувачів щодо роз’яснення етичних принципів і визначених правил комунікації у навчальному процесі, підвищення рівня культури академічної доброчесності та інноваційної освіти згідно Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ТДАТУ, Антикорупційної програми ТДАТУ, Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу і Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ із неприпустимості будь-яких проявів недоброчесності (робити недоброчесні дій щодо отримати потрібної оцінку при складанні поточного контролю знань).

2. Серед наукових керівників провести роз’яснювальну роботу, що здобувачі мають проявляти сумлінність при виконанні своїх обов’язків у навчальному процесі,

дотримуватися ділового етикету, створювати і підтримувати атмосферу відкритих, позитивних взаємовідносин, що заохочує вільний обмін інформацією, сприяє співпраці й творчості, вільному продукуванню нових ідей, створюючи середовище неприпустимості підриву репутації учасників освітнього процесу, об'єктивному, правильному, прозорому та незалежному оцінюванню власних можливостей у навчанні, оскільки питання пропагування академічної доброчесності для них особливо актуальні.

3. Оновлювати та удосконалювати навчальне навантаження здобувачів, розробляти завдання поточного та підсумкового контролю із дотриманням вимог об'єктивності, справедливості і прозорості під час надання результатів оцінювання рівня знань здобувачів.

Гарант ОНП «Фінанси, банківська справа
та страхування» третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
д.е.н., професор Наталя ТРУСОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР